

Vakverenigingsrecht privé-sector versus Vakverenigingsrecht Politiediensten

UCL
Université
catholique
de Louvain

Prof dr Filip Dorssemont

Proeve van vergelijking

- Opzet : zoek de gelijkenissen en **verschillen**
- De politiediensten, een *specialeke*?
- Vrijheid en Blijheid van vakvereniging
- Representativiteit én **erkenning**
- (Collectieve) Arbeidsvoorwaardenvorming
- Collectieve actie (staking)
- Essentiële dienstverlening

Opzet

- Vakverenigingsrecht : **statisch (*in foro interno*) en dynamisch-functioneel (*in foro externo- « betrekkingen »*)**
- **Privésector** : cf. Toepassingsgebied van de Wet op de CAO' s en de PC's
  - a) Werknemers en werkgevers verbonden met een arbeidsovereenkomst
  - b) *Niet* : lieden in dienst van Gemeenschappen, Gewesten, Gemeenschapscommissies, provincies, gemeenten, provincies, gemeentes, etc
- *Lectuur* Wet 24 maart 1999:KB 4 januari 2002 in het licht van het vakverenigingsrecht private sector

---

De politiediensten, een speciale?

- Politiediensten worden expliciet genoemd in internationale instrumenten
- Artikel 11 EVRM (6 § 2 *in fine* : vrijheid van vakvereniging)
- Artikel 22 § 2 IVBPR (vrijheid van vakvereniging)
- Artikel 5 ESH (vrijheid van vakvereniging : *armed forces*)
- Artikel 8 IVESCR (right to organize/right to strike)
- IAO-Conventie nr 87 (artikel 9)
- EHRM : *Syndicat national de la Police belge tegen België ; Vellutini tegen Frankrijk*

Vrijheid (en Blijheid) van vakvereniging

- Het privaatrechtelijke statuut van « vakverenigingen » *stricto sensu* privé sector en politiediensten is identiek
- vakverenigingen (erkend of representatief) zonder *door wetgever* bepaalde rechtsvorm
- Wet tot waarborging van de vrijheid van vereniging (1921) vormt privaatrechtelijke kader van gemeen recht
- Vakverenigingen hebben keuze tussen gemeenrechtelijke kaders en specifieke kaders (Wet Beroepsverenigingen (1898) én VZW-Wet (1921))

Representativiteit én erkenning

• Privé a) Representatieve versus niet-representatieve <i>organisaties</i> b) Representativiteit = toekenning van prerogatieven (<i>in naam en voor rekening van iedereen</i>) <i>Essentiële</i> vakbonds-prerogatieven voor alle vakverenigingen : recht te worden gehoord, <i>vrijheid</i> van collectief overleg, recht collectieve actie, vakbondsexpressie (cf. IAO/EVRM, geen wettelijke erkenningprocedure) c) Gesloten stelsel van representativiteit, noodzakelijke appreciatie van representativiteit op nationaal en interprofessioneel vlak d) Objective- pre-established criteria :ok	• Politiediensten a) representatieve- erkende – niet erkende vakorganisaties b) <i>Representativiteit én erkenning</i> = generuze toekenning van essentiële « prerogatieven » (artikel 14 Wet 24 03 99) aan erkende organisaties en toekenning van onderhandeling –overleg aan « representatieve en bepaalde erkende organisaties » toekenning van bijkomende prerogatieven (faciliteiten vakbondswerking, legaliteitscontrole examens) aan « representatieve » c) « Open » stelsel van representativiteit (permeabiliteit) in functie van numerieke representativiteit op concluderend vlak d) Objective pre-established criteria : ok

---

Arbeidsvoorwaardenvorming

- **Privé-sector**
  - a) Onderhandelen -> cao's
  - b) Geen duty to « bargaining », met uitzondering van arbeidsreglementen
Wel « duty » tot informatie en raadpleging mbt bepaalde eenzijdige beslissingen (cf. overleg)
  - c) CAO's kunnen niet eenzijdig worden gewijzigd en hebben een « Nachleben »
- **Politiediensten**
  - a) Onderhandelen en overleg leidt tot statutaire arbeidsvoorwaarden of eenzijdige beslissingen
  - b) Duty to « bargaining » (cf. onderhandelingen en overleg)
  - c) Wat eenzijdig tot stand komt, kan eenzijdig worden gewijzigd

---

Collectieve actie (staking)

- **Privé**
  - a) Cass 21 december 1981 « recht contractueel bedongen arbeid collectief neer te leggen » :ESH (recht collectieve actie)
  - b) geen onderscheid wilde en spontane staking (Cass)
  - c) kennisgeving is géén vereiste voor rechtmatigheid van de collectieve actie
- **Politiediensten**
  - a) Artikel 126 Wet 7 december 1998
  - b) Niet door een erkende organisatie aangezegde staking is « wild » en « verboden »
  - c) Cooling off periode die ruimte biedt voor overleg

Essentiële dienstverlening

- Privé sector**

Wet vrijwaring algemeen belang in vredetijd (1948)

  - paritaire comités bepalen vitale behoeften
  - paritaire comités bepalen vereiste minimumprestaties
  - optreden van de publieke overheden is subsidiair
- Publieke sector**

Wet 7 december 1998 :

« De minister van Binnenlandse Zaken kan, na overleg met de minister van Justitie, de politieambtenaren van de federale en van de lokale politie die gebruik maken of wensen te maken van het stakingsrecht, bevelen het werk voort te zetten of te hervatten gedurende de periode en voor die opdrachten waarvoor hun inzet noodzakelijk is en die hij aanwijst. » -> MB 4 01 2002 (federale politie)
